

1. dane Autora/Autorki (imię i nazwisko, tytuł naukowy, uczelnia, katedra),
dr hab. Marta Maciejasz-Świątkiewicz
mgr Mateusz Musiał
Uniwersytet Opolski
Wydział Ekonomiczny, Zakład Teorii Ekonomii

2. tytuł referatu,

SAMOOSZUKIWANIE W DECYZJACH FINANSOWYCH

3. określenie problemu badawczego,

Badanie dotyczy problematyki efektywności rynku finansowego, która jest związana z przekonaniem, że uczestnicy rynku zachowują się w sposób racjonalny, tj. maksymalizują swoją użyteczność i są w stanie przetwarzać wszystkie napływające informacje w sposób poprawny. Skoro jednak istnieją dowody na to, że anomalie rynku finansowego zdarzają się, należy uznać, że efektywność rynku jest tylko szczególną sytuacją, w jakiej ten rynek może się znaleźć. Jedną z przyczyn diagnozowanych anomalii rynkowych jest błędne przekonanie o danym zjawisku wśród podmiotów indywidualnych. Przykładem tego jest samooszukiwanie.

4. sformułowanie celu badań,

Celem badania jest odpowiedź na pytanie, czy samooszukiwanie działa w odniesieniu do zachowań finansowych (a w szczególności zachowań inwestycyjnych).

5. sformułowanie pytań badawczych lub hipotez badawczych,

Postawiona hipoteza badawcza brzmi: osoby o wyższym statusie finansowym są bardziej skłonne do podejmowania bardziej ryzykownych zachowań finansowych, co może skutkować uzyskiwaniem wyższych kwot zgromadzonych środków finansowych.

6. opis danych i metodologii,

W celu zweryfikowania, czy zjawisko samooszukiwania występuje w kontekście finansowym, został przeprowadzony eksperyment. Została w nim wykorzystana gra Cashflow.

7. wyniki,

Tabela 1. Współczynniki korelacji (istotne z $p < 0,05$)

Zmienne		x ₁	x ₂	x ₃	x ₄
Status początkowy – wypłata	x ₁	1,0000	-0,6480	0,2069	0,2084
Oszczędności początkowe	x ₂	-0,6480	1,0000	-0,1987	-0,2009
Oszczędności na koniec	x ₃	0,2069	-0,1987	1,0000	1,0000
Zmiana stanu oszczędności	x ₄	0,2084	-0,2009	1,0000	1,0000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z przeprowadzonego eksperymentu.

Tabela 2. Status początkowy (wysokość wypłaty)

Wysokość wypłaty	Liczba osób	Liczba osób skumulowana	Udział w %	Udział w % narastająco
650	3	3	6,5	6,5
720	5	8	10,9	17,4
880	7	15	15,2	32,6
1_110	4	19	8,7	41,3
1_120	8	27	17,4	58,7
1_670	5	32	10,9	69,6
1_690	4	36	8,7	78,3
2_080	1	37	2,2	80,4
2_600	4	41	8,7	89,1
3_550	5	46	10,9	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z przeprowadzonego eksperymentu.

Tabela 3. Wskaźniki uzyskane w grze przez członków grup o niskim i wysokim statusie.

Charakterystyki	Status niski (N ₁)	Status wysoki (N ₂)
Średnia wartość oszczędności zgromadzonych na początku gry	582,22	400,00
Średnia wartość oszczędności zgromadzonych na koniec gry	5 520,00	28 749,79
Maksymalne oszczędności na koniec gry	52 210,00	356 880,00
Minimalne oszczędności na koniec gry	100,00	930,00
Średni przyrost oszczędności	1082%	7046%

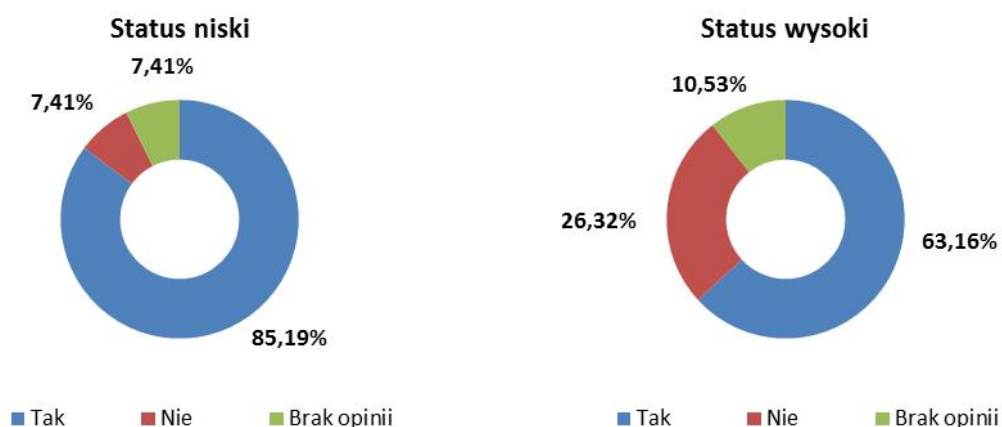
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z przeprowadzonego eksperymentu.

Wykres 1. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy status początkowy wpłynął na sposób podejmowania decyzji?”.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z przeprowadzonego eksperymentu.

Wykres 2. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy gdyby status początkowy był inny, decyzje byłyby inne?”.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z przeprowadzonego eksperymentu.

8. wnioski.

Na podstawie uzyskanych wartości wskaźników korelacji można stwierdzić, że nie występuje korelacja pomiędzy stanem początkowym gracza (kategoryzowanym wysokością wypłaty) a wielkością oszczędności zgromadzonych na koniec gry. Relatywnie wysoka ujemna zależność występuje pomiędzy statusem początkowym i wysokością oszczędności na początek gry. Największy poziom oszczędności został zgromadzony w grupie o wysokim statusie. Spowodowane to zostało przede wszystkim ponadprzeciętną wartością zgromadzonych oszczędności uzyskanych przez jednego gracza (**356 880 j.p.**) w stosunku do pozostałych graczy w całej populacji. Niemniej jednak po wyeliminowaniu tej skrajnej wartości oszczędności, średnia wartość oszczędności zgromadzonych w grupie o wysokim

statusie wyniosła **10 520,33 j.p.** i nadal przewyższała średnią wartość oszczędności w grupie o niskim statusie. Dysproporcje w zgromadzonych wielkościach oszczędności na koniec gry potwierdza również porównanie średniego ich przyrostu. Podobnie po eliminacji skrajnej wartości średni przyrost oszczędności jest wyższy w grupie o wysokim statusie w grze i wynosi **2 355%**.

Rozkład odpowiedzi na zadane po grze pierwsze pytanie znacząco różni się w przypadku analizowanych grup. W grupie o niskim statusie zdecydowana większość (**92,59%**) pytanych odpowiedziała twierdząco na zadane pytanie. Natomiast w grupie o wysokim statusie twierdząco odpowiedziała jedynie połowa pytanych (**52,63%**). Pozostali uczestnicy grupy albo udzielili negatywnej odpowiedzi (**21,05%**) albo nie potrafili wyrazić opinii w tym zakresie (**26,32%**). Również w przypadku drugiego pytania rozkład odpowiedzi znacząco różni się w przypadku analizowanych grup. W grupie o niskim statusie ponownie zdecydowana większość (**85,19%**) pytanych odpowiedziała twierdząco na zadane pytanie. Natomiast w grupie o wysokim statusie twierdząco odpowiedziała ponad połowa pytanych (**63,16%**). Pozostali uczestnicy grupy albo odpowiedzieli negatywnie (**26,32%**) albo nie potrafili wyrazić opinii w tym zakresie (**10,53%**).